

TEMA UTBILDNING

RAPPORT 2013:2

Den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter

REGERINGSKANSLIET

Producent SCB, enheten för utbildning och arbete
Producer Statistics Sweden, Education and jobs
SE-701 89 Örebro
+46 19 17 60 00

Förfrågningar Ann-Charlott Larsson +46 19 17 63 14
Inquiries lotta.larsson@scb.se
Anna Eriksson +46 19 17 68 12
anna.eriksson@scb.se

Svenska befolkningens grundläggande färdigheter

Inledning

Den snabba tekniska utvecklingen under de senaste decennierna har påverkat nästan varje aspekt av livet idag. Speciellt utvecklingen av informations- och kommunikationsteknik har förändrat hur vi kommunicerar med varandra, hur vi köper varor och tjänster och hur vi arbetar, för att nämna några exempel.

De tekniska, sociala och ekonomiska förändringarna har i sin tur ändrat efterfrågan på kompetens. Utvecklingen har också medfört en förskjutning i vad som anses vara grundläggande färdigheter som individer behöver i sin vardag. Kunskaper i att läsa och räkna behövs i de flesta sammanhang; utbildning, arbete, socialt liv, kontakter med myndigheter osv. Att förstå och ta till sig text och numerisk information är färdigheter som är avgörande för social och ekonomisk delaktighet. Förmågan att använda persondatorer, smarta telefoner och internet för att hantera information har blivit nödvändig i vardagen. Tillämpning av informations- och kommunikationsteknik genomsyrar klassrummet, arbetsplatsen, hemmet och social interaktion i allmänhet. Allt fler yrken kräver mer kunskaper än tidigare i att använda datorer för att utföra arbetsuppgifter.

Sverige är ett av 23 länder som har deltagit i en internationell undersökning av vuxnas färdigheter (PIAAC). Den har genomförts för att ge information om i vilken utsträckning den vuxna befolkningen, i åldrarna 16–65 år, har de färdigheter som behövs i samhället och hur dessa används på arbetet och hemma. Undersökningen samordnas av Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). Genom undersökningen skattas tre grundläggande förmågor: att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av informationsteknologi. PIAAC ger en överblick av vuxnas grundläggande färdigheter i ett tjugotal länder och ger därmed goda möjligheter att jämföra resultaten såväl inom Sverige som mellan länder.

Denna publikation ger en översiktlig bild av de huvudsakliga resultaten från undersökningen. En mer utförlig redovisning av resultaten publiceras på svenska i en nationell rapport¹ och en omfattande internationell rapport publiceras på engelska av OECD². De nordiska länderna och Estland samarbetar också för att ta fram en nordisk PIAAC-rapport som kommer att publiceras under våren 2015. Det finns dessutom både nationella och nordiska forskningsprojekt påbörjade för djupare analyser av det omfattande PIAAC-materialet.

---

¹ <http://www.scb.se>

² <http://skills.oecd.org/skillsoutlook.html>

Mer om undersökningen

Hittills har 24 länder deltagit i undersökningen, varav 22 länder är medlemmar i OECD. I denna rapport släpps resultat för 23 av länderna. Resultat för Ryssland kommer att publiceras senare. Totalt har 166 000 vuxna personer deltagit i undersökningen. Antalen som deltog i respektive land varierade mellan 4 500 och 27 300 personer.

Ytterligare nio länder kommer att delta i en andra omgång av undersökningen och resultat för dem publiceras under 2016. Dessa länder är Chile, Grekland, Indonesien, Israel, Litauen, Nya Zeeland, Singapore, Slovenien och Turkiet.

Definitioner av färdigheter i att läsa, räkna och lösa problem

Läsfärdighet definieras som förmågan att förstå, värdera och använda skriven text för att delta i samhället, nå sina mål och utveckla sina kunskaper. Läsfärdigheter omfattar ett brett spektrum av kompetens från att kunna läsa enkla ord och meningar till att förstå, tolka och analysera komplexa texter. Här ingår inte färdigheter i att skriva.

Räknefärdighet definieras som förmågan att använda, tolka och kommunicera numerisk information för att hantera kraven i en rad olika situationer i vardagslivet.

Problemlösningsförmåga med hjälp av informationsteknologi definieras som förmågan att använda persondatorer, smarta telefoner och internet för att söka efter och värdera information, kommunicera med andra och utföra praktiska uppgifter.

Hur har undersökningen genomförts i Sverige?

PIAAC riktas mot vuxna personer i åldern 16-65 år som är folkbokförda i Sverige. Från registret över totalbefolkningen (RTB) drogs ett slumpmässigt urval på 10 000 personer i åldern 16-65 år. Urvalet representerar den vuxna befolkningens sammansättning vilket exempelvis innebär att andelen yngre och äldre och andelen utrikes och inrikes födda motsvarar andelarna i hela Sveriges vuxna befolkning. Undersökningen genomfördes med hjälp av besöksintervjuer. De svarande personerna gjorde övningarna i första hand med hjälp av dator men det fanns även möjlighet att istället göra övningarna i ett pappershäfte.

Andelen som valde att delta i undersökningen var 46 procent, vilket motsvarar 4 600 personer. En bortfallsanalys har genomförts för att säkerställa att redovisade resultat ändå ger en rättvisande bild av den vuxna befolkningen. Mer information om undersökningen finns i den nationella rapporten.

Sammanfattning

Kunskaper i att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av IT/dator behövs i de flesta sammanhang. Resultaten från PIAAC visar att Sverige står sig väl i jämförelse med övriga länder som har deltagit. Sverige ligger över genomsnittet för de deltagande länderna i läsning och räkning och högst när det gäller andelen med goda kunskaper i att lösa problem via IT/dator. Det pekar på att stora delar av den vuxna befolkningen i Sverige har de färdigheter som behövs för ett aktivt deltagande i samhället och på arbetsmarknaden. Detta talar även för att Sverige har konkurrensfördelar gentemot många andra länder. Resultaten visar att arbetskraften är bra rustad och har en god förmåga att använda sig av dagens datorbaserade teknik. Sverige är ett av de länder som har högst deltagande i utbildning och livslångt lärande. Det kan ha bidragit till att Sverige faller väl ut i undersökningen.

Samtidigt finns det en ganska stor andel av den svenska befolkningen som uppvisar en låg nivå inom de olika kunskapsområdena. I denna grupp ingår dels många med kort utbildning och dels många utrikes födda. Eftersom undersökningen har genomförts på svenska kan en del av de sämre resultaten bland utrikes födda bero på otillräckliga kunskaper i svenska språket, snarare än på bristande kunskaper i att läsa, räkna och lösa problem via IT/dator. Oavsett orsak finns det en risk att grupperna med låg kunskapsnivå har sämre möjligheter att delta aktivt i arbetslivet och i samhället. Resultaten pekar därför på att det kan finnas behov av olika satsningar för att höja kunskapsnivån för en del av befolkningen.

Svenska befolkningen står sig väl vid en internationell jämförelse

I undersökningen mäts färdigheter i att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av IT/dator. Inom samtliga områden tilldelas personer poäng på en skala från 0 till 500.

Kopplingen mellan poäng och kunskapsnivåer

Skalorna från 0 till 500 har delats in i olika kunskapsnivåer, definierade av bestämda poängintervall och av svårighetsgraden på uppgifterna inom dessa intervall. För läs- och räknefärdigheter kopplas poängen till sex kunskapsnivåer, från lägre än nivå 1 till nivå 5. För att hamna på exempelvis nivå 3 krävs en poäng mellan 276 och 325. För problemlösningsförmåga kopplas poängen till fyra kunskapsnivåer, från lägre än nivå 1 till nivå 3. För att hamna på nivå 2 krävs en poäng mellan 291 och 340.

Endast fyra länder ligger över OECD- genomsnittet inom alla tre kunskapsområden; Finland, Nederländerna, Norge och Sverige (Figur 1).

Figur 1
Genomsnittlig poäng för läs- och räknefärdigheter samt andelen vuxna som ligger på kunskapsnivå 2 och 3 i problemlösning med hjälp av IT/dator³

Land	Genomsnittliga poäng		Andel i % på kunskapsnivå 2 och 3, problemlösning via dator
	Läsfärdigheter	Räknefärdigheter	
Japan	296	288	35
Finland	288	282	42
Nederländerna	284	280	42
Australien	280	268	38
Sverige	279	279	44
Norge	278	278	41
Estland	276	273	28
Belgien	275	280	35
Tjeckien	274	276	33
Slovakien	274	276	26
Kanada	273	265	37
OECD-genomsnitt	273	269	34
Sydkorea	273	263	30
England/Nordirland	272	262	35
Danmark	271	278	39
Tyskland	270	272	36
USA	270	253	31
Österrike	269	275	32
Cypern	269	265	Saknas
Polen	267	260	19
Irland	267	256	25
Frankrike	262	254	Saknas
Spanien	252	246	Saknas
Italien	250	247	Saknas

Signifikant över OECD-genomsnitt
 Ingen signifikant skillnad från OECD-genomsnitt
 Signifikant under OECD-genomsnitt

Genomsnittspoängen i läsfärdighet för alla deltagande länder är 273. Skillnaden mellan Japan, som har högst snittpoäng, och Italien som ligger lägst, är 46 poäng. När det gäller räknefärdigheter är genomsnittspoängen för alla länder 269. Här är det 42 poängs skillnad mellan det högsta värdet (Japan) och landet med lägst genomsnitt (Spanien). Den genomsnittliga poängen i Sverige är 279 för både läs- och räknefärdigheter och den ligger över genomsnittet för OECD. Skillnaderna är statistiskt säkerställda⁴.

³ I Figur 1 har länderna rangordnats efter genomsnittliga poäng i läsfärdigheter.

⁴ Med statistiskt säkerställd skillnad avses här att skillnaden i genomsnittliga poäng mellan Sverige och genomsnittet för OECD med 95 procents sannolikhet skiljer sig från noll dvs. Sverige ligger över genomsnittet.

Om man jämför de nordiska länderna framgår att Finland har högre genomsnittlig poäng inom läs- och räknefärdigheter än Sverige, Norge och Danmark. När det gäller räknefärdigheter ligger Sverige, Norge och Danmark på jämförbara nivåer. Danmark ligger på lägre genomsnittlig poäng än Sverige och Norge för läsfärdigheter. Även dessa skillnader är statistiskt säkerställda.

Sverige har högst andel som är bra på att lösa problem i IT-miljö

En förutsättning för att kunna visa förmåga i att lösa problem i datormiljöer är att ha grundläggande kunskaper i användandet av IT-verktyg. I varje deltagande land fanns dels vuxna som inte hade någon tidigare datorvana, dels vuxna med viss datorvana men med otillräckliga kunskaper i att använda dator. Därutöver fanns det svarande som helt enkelt avböjde att göra datorversionen av övningarna. I Sverige var det endast 12 procent av de vuxna som inte genomförde övningarna i att lösa problem med hjälp av IT/dator.

Enligt OECD är det inte meningsfullt att jämföra länders genomsnittliga poäng för problemlösning, eftersom andelen vuxna som har tillräckliga datorkunskaper för att kunna utföra övningarna i problemlösning varierar stort mellan länderna (88 procent i Sverige och 50 procent i Polen). I den internationella rapporten redovisar OECD därför istället andelen med problemlösningsförmåga på en god nivå (kunskapsnivå 2 eller 3).

Cypern, Frankrike, Italien och Spanien har inte genomfört den frivilliga problemlösningsdelen av undersökningen och det finns därför inga resultat för dem.

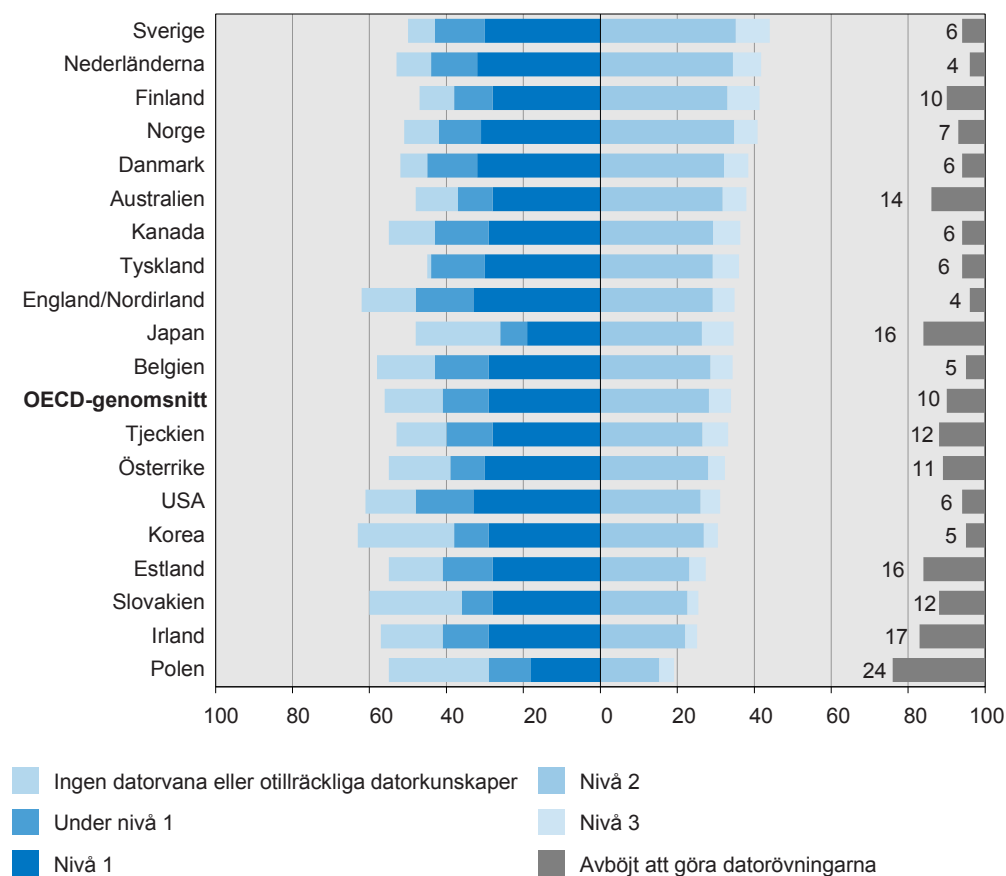
Datorkunskaper varierar kraftigt mellan länderna. I Sverige klarade nio av tio vuxna av att genomföra övningarna med hjälp av dator, vilket var det högsta resultatet bland samtliga deltagande länder. Sverige utmärker sig även när det gäller själva problemlösningsförmågan. Cirka 44 procent av den vuxna befolkningen uppvisade en god nivå av problemlösning (kunskapsnivå 2 eller 3), vilket är den högsta andelen av alla länder. Flera länder följer tätt efter, bl.a. Finland, Nederländerna och Norge.

Genomsnittet för OECD ligger betydligt lägre, på 34 procent. Det finns också länder där bara en av fem presterar på nivå 2 eller högre (Polen, Irland och Slovakien). Dessa länder har samtidigt en stor andel som inte hade tillräckliga datorkunskaper eller som valde att inte göra datorövningarna.

Noterbart är även att Japan som uppvisar högst poäng i läskunskaper och räknefärdigheter inte uppnår lika goda resultat när det gäller problemlösningsförmåga.

Även om Sverige står sig väl i internationell jämförelse ligger mer än var fjärde vuxen person i Sverige under kunskapsnivå 1 på skalan för problemlösningsförmåga, inklusive de som av olika skäl inte har genomfört datorövningarna. Motsvarande andel för OECD-länderna sammantaget är hela 38 procent.

Figur 2
Andel i procent av befolkningen efter kunskapsnivå i problemlösningsförmåga via dator/IT⁵

Mer än hälften av svenskarna når goda kunskapsnivåer i läsning och räkning

Sammantaget för OECD uppnår hälften av alla vuxna nivå 3 eller över när det gäller läsfärdigheter. På nivå 3 ska man exempelvis klara av att söka efter information i en lång komplex text, tolka innehållet och dra slutsatser. Skillnaderna mellan länderna är stora och varierar mellan 30 procent i Italien och 72 procent i Japan.

För räknefärdigheter är det 47 procent som ligger på nivå 3 eller högre och även här är skillnaderna stora mellan länderna. I Sverige är motsvarande andel 58 procent för läsfärdigheter och 57 procent för räknefärdigheter.

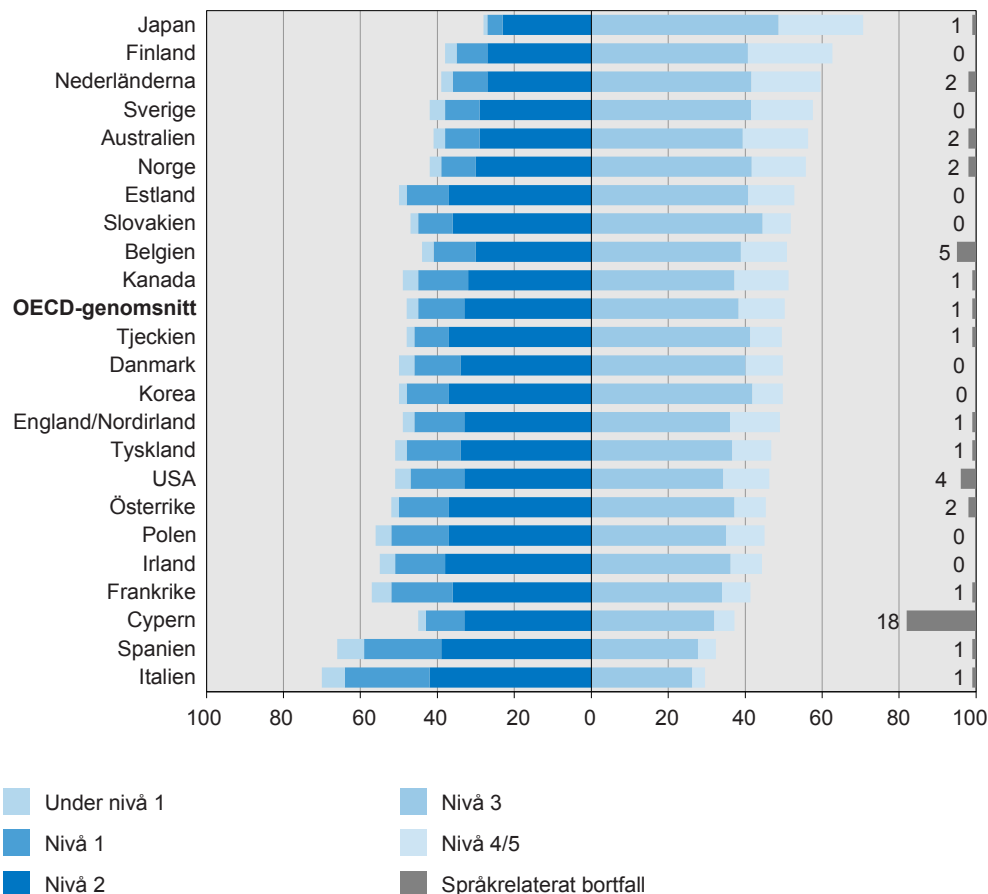
Skillnaderna mellan de nordiska länderna är små när det gäller andelen vuxna som presterar på nivå 3 och över för räknefärdigheter och det skiljer bara några procentenheter mellan länderna. Det finns större skillnader för läsfärdigheter, där Finland ligger högre än Sverige och Norge medan Danmark ligger lägre.

⁵ I figur 2 har länderna rangordnats efter andelarna i de vuxna befolkningarna som ligger på nivå 2 eller högre.

Undersökningen visar att nästan en av sju vuxna svenskar har låga kunskaper (nivå 1 eller lägre) och endast kan utföra enkla läs- och räkneövningar. Resultatet för Sverige är något bättre än genomsnittet för samtliga deltagande länder.

Figur 3
Andel i procent av befolkningen efter kunskapsnivå i läsfärdigheter⁶

Små skillnader mellan svenska kvinnor och män i läsfärdigheter

I majoriteten av länderna når män något högre genomsnittlig poäng i läsfärdigheter än kvinnor. När man jämför räknefärdigheter är det större skillnader, till männens fördel. I samtliga länder har män ett högre resultat än kvinnor. I 18 av 23 länder har männen ett försprång på över 10 genomsnittspoäng.

I Sverige är skillnaderna små mellan kvinnor och män när det gäller läsfärdigheter. Däremot har män högre genomsnittliga poäng än kvinnor i räknefärdigheter. Här ligger genomsnittet på 286 poäng för män och 272 poäng för kvinnor.

⁶ Länderna i figur 3 är rangordnade efter andelarna i de vuxna befolkningarna som ligger på nivå 3 och högre.

Varierande färdigheter i befolkningen

I samtliga länder finns det stora skillnader inom den vuxna befolkningen när det gäller färdigheter i att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av IT/dator. Sverige hör till de länder som har störst skillnader mellan låg och högpresterande tillsammans med bland annat Kanada, USA, Storbritannien och Australien. Även Finland har stor spridning i läsfärdigheter. Trots att Sverige hamnar högt upp i den internationella jämförelsen när det gäller genomsnittliga grundläggande färdigheter, så är det en ganska stor andel av den svenska befolkningen som har låga färdigheter inom samtliga kunskapsområden. Många faktorer påverkar spridningen i färdigheter, två av de viktigaste är formell utbildning och födelseland.⁷

Starkt samband mellan färdigheter och formell utbildning

Formell utbildning är viktig för att utveckla och underhålla läsfärdigheter, räknefärdigheter och problemlösningsförmåga via IT/dator. Det finns ett tydligt samband mellan formell utbildning och resultaten i undersökningen. En person med högre utbildning klarar sig bättre i undersökningen jämfört med en person som har förgymnasial- eller gymnasial utbildning. Hur tydligt detta samband är skiljer sig dock mellan länderna. När det gäller läsning finns de största skillnaderna i färdigheter mellan vuxna med lägre och högre utbildning i USA men även Sverige visar stora skillnader på läskunnighetsskalan efter utbildningsnivå, se Figur 4. I Japan har personer med låg utbildningsnivå betydligt högre genomsnittlig poäng när det gäller läsning än motsvarande grupp i andra länder.

En grundläggande målsättning för utbildningssystemet i Sverige är att verka för att elever som lämnar grundskolan har goda kunskaper i bl.a. svenska och matematik samt förmåga att använda ny teknik för att kommunicera, söka och få information. Under 2000-talet har det skett utbildningspolitiska satsningar i Sverige för att öka andelen som påbörjar en högskoleutbildning. Sverige har sedan länge haft ett väl utbyggt system för vuxenutbildning jämfört med de flesta andra länder.

I flera internationella studier visar det sig att Sverige är ett av de länder som investerar mest i utbildning och livslångt lärande. I Labour Force Survey (LFS) mäts deltagande i utbildningar i det formella utbildningssystemet och deltagande i kurser inom arbetet och på fritiden under en period på 4 veckor. Deltagandet bland svenskar i åldern 25–74 år låg på 23 procent år 2010 medan motsvarande andel för EU27⁸ var 8 procent. Skillnaderna jämfört med EU27 har ökat under de senaste åren.

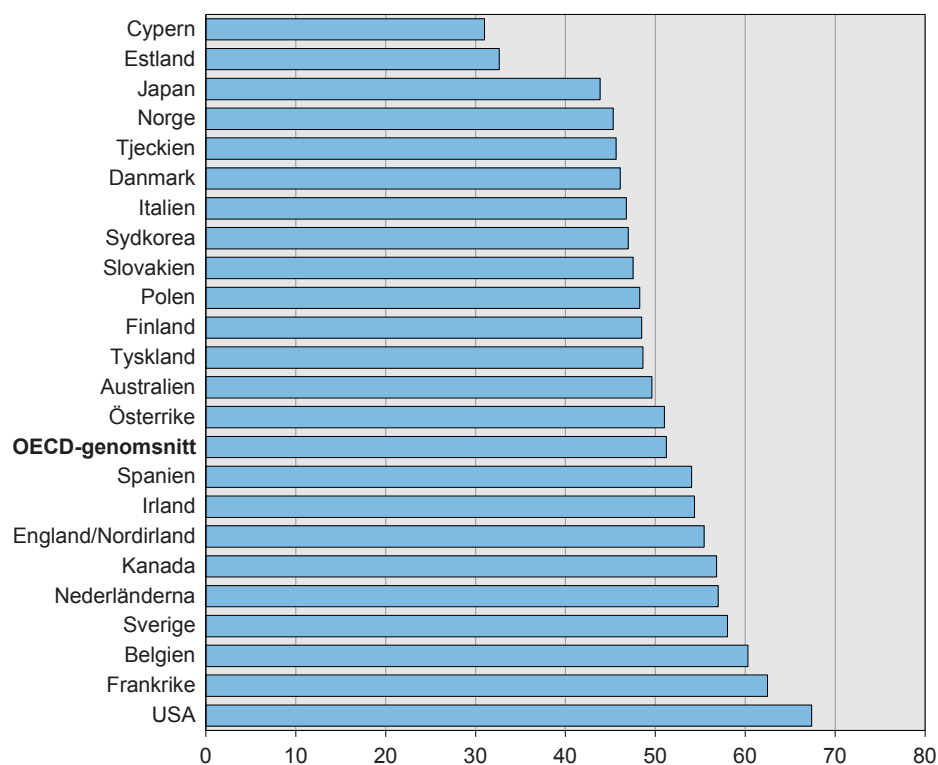
---

⁷ I den svenska rapporten och i den internationella rapporten finns det en mer utförlig beskrivning av spridningen i färdigheter mellan olika grupper av den vuxna befolkningen, t.ex. mellan olika åldersgrupper.

⁸ EU27 står för antalet medlemsländer i Europeiska Unionen 2010. Antalet har ökat till 28 medlemsländer.

I PIAAC mäts deltagande i utbildning för vuxna under en tolv månaders period. Här ingår inte ungdomar i åldern 16 – 24 år som deltar i formell utbildning. De fem länder som har högst deltagande i utbildning för vuxna är de nordiska länderna och Nederländerna. I dessa länder varierar andelen deltagare mellan 65 procent och 67 procent, jämfört med ungefär hälften av samtliga vuxna i OECD sammantaget. Personalutbildning utgör en stor andel av deltagandet i utbildning för vuxna.

Figur 4
Skillnader i genomsnittliga poäng för läsfärdigheter mellan personer med lång och kort utbildning

Med lång utbildning avses eftergymnasial utbildning två år och längre. Med kort utbildning avses gymnasial utbildning kortare än två år och förgymnasial utbildning.

Stora skillnader i färdigheter mellan in- och utrikes födda

Migration har förändrat befolkningsstrukturen i de flesta av länderna inom OECD. Det finns stora skillnader mellan länder när det gäller andelen utrikes födda i den vuxna befolkningen, invandringsmönster över tiden, typ av invandring (arbetskrafts- eller flyktinginvandring) och ursprungsländer för den utrikes födda befolkningen. Andelen födda utomlands av den vuxna befolkningen är högst i Australien (28 %), Kanada (26 %), Irland (21 %) och Sverige (18 %). Detta kan jämföras med t.ex. Finland (6 %) och Korea (2 %) som har låg andelen utrikes födda.

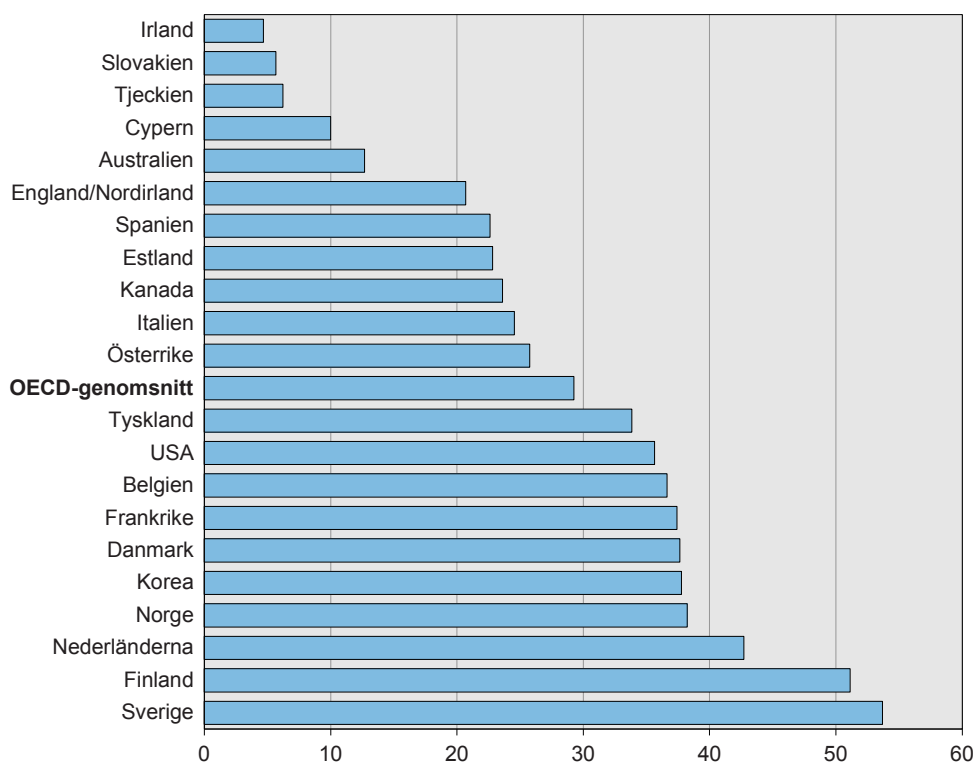
Bland dem som har invandrat till Sverige under senare år finns många som ännu inte har tillräckliga kunskaper i svenska språket. Det tar tid att lära sig ett nytt språk, vilket gör att det inte är helt rättvisande att jämföra läs- och räknefärdigheter mellan personer som har invandrat under de senaste åren och den övriga vuxna befolkningen. Även bland dem som har invandrat längre tillbaka i tiden finns det personer som ännu inte har tillräckliga kunskaper i svenska och de har därför hamnat på låga kunskapsnivåer.

Genomförande på ett eller flera språk

I Sverige har PIAAC genomförts enbart på svenska, vilket innebär att goda kunskaper i det svenska språket blir avgörande för att klara av övningarna i att läsa och räkna. Fem länder har valt att genomföra övningarna på flera språk. De språk som har använts är officiella språk i landet. Exempelvis har Kanada genomfört PIAAC på engelska och franska och Estland har genomfört undersökningen på estniska och ryska.

Det finns naturligtvis skillnader i färdigheter mellan utrikes och inrikes födda i samtliga länder. Av Figur 5 framgår dock att skillnaderna i läsfärdigheter är störst i Sverige. Även i de övriga nordiska länderna Finland, Norge och Danmark är skillnaderna betydligt större än genomsnittet för länderna som deltagit i PIAAC.

Figur 5
Skillnader i genomsnittliga poäng för läsfärdigheter mellan utrikes och inrikes födda

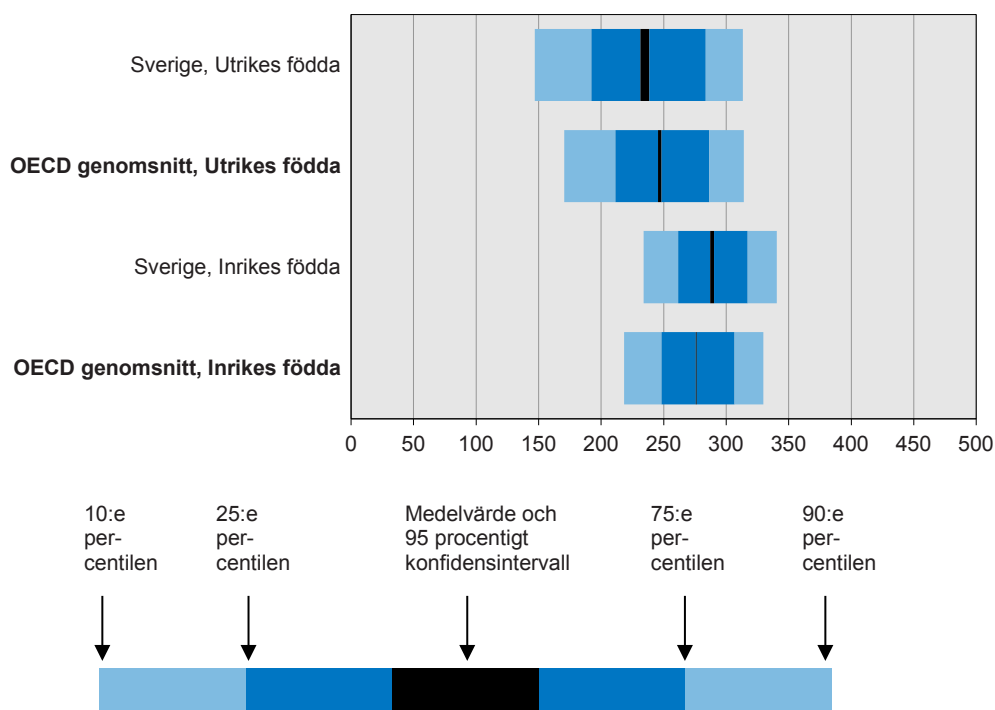

Not: Uppgift saknas för Japan och Polen.

Det finns stora skillnader i färdigheter mellan födda i Sverige och födda utomlands inom samtliga kunskapsområden. I genomsnitt är skillnaden mellan födda i Sverige och födda utomlands 54 poäng när det gäller läsfärdigheter (se Figur 5) och 56 poäng när det gäller räknefärdigheter.

I Figur 6 framgår det att utrikes födda i Sverige har lägre genomsnittliga poäng inom läsfärdigheter än genomsnittet för utrikes födda över samtliga deltagande länder. Inrikes födda i Sverige har däremot högre genomsnittliga poäng i jämförelse med OECD-genomsnittet för inrikes födda.

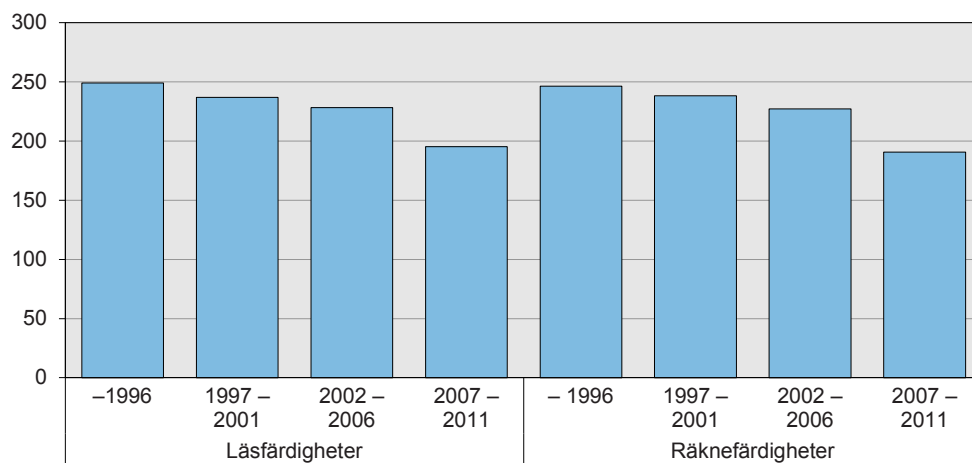
Figur 6
Spridning i läsfärdigheter efter utrikes och inrikes född

Figuren visar också variationen i poäng i förhållande till det nationella genomsnittet. Med hjälp av de poäng under vilka 10 procent, 25 procent, 75 procent och 90 procent av de vuxna presterar kan man se på skillnader i färdigheter mellan hög- och lågpresterande. Längden på det tonade fältet visar dessutom på de totala skillnaderna i färdigheter – ju längre fältet är desto större är den totala skillnaden.

Det finns stora skillnader inom gruppen utrikes födda när det gäller anledning till immigration, födelseland, invandringsår, utbildningsbakgrund, arbetslivserfarenhet och yrke, vilket till viss del förklarar skillnader i färdigheter inom gruppen utrikes födda. I Figur 7 framgår skillnader i poäng för utrikes födda i Sverige efter invandringsår.

Figur 7
Genomsnittliga poäng för födda utomlands efter kunskapsområde och invandringsår

De som har invandrat 2002 och senare har lägre genomsnittliga poäng inom läs- och räknefärdigheter än personer som invandrat 1996 och tidigare. Skillnaderna är statistiskt säkerställda. Bland dem som har invandrat 2007 och senare finns många som ännu inte har tillräckliga kunskaper i svenska språket, vilket avspeglar sig i låga resultat inom läsning och räkning.

För Sverige och Finland har de som invandrat under de senaste fem åren betydligt lägre genomsnittliga poäng inom läs- respektive räknefärdigheter än motsvarande grupp i de övriga deltagande länderna.⁹ De stora skillnaderna i genomsnittliga poäng mellan länder kan bero på att det har varit olika invandringsmönster i olika länder under de senaste fem åren.

⁹ <http://skills.oecd.org/skillsoutlook.html>

Sverige är ett av 23 länder som har deltagit i en internationell undersökning av vuxnas färdigheter (PIAAC). Den har genomförts för att ge information om i vilken utsträckning den vuxna befolkningen, i åldrarna 16–65 år, har de färdigheter som behövs i samhället och hur dessa används på jobbet och hemma. Genom undersökningen skattas tre grundläggande förmågor: att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av informationsteknologi. Undersökningen samordnas av Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD).

Resultaten från PIAAC visar att Sverige står sig väl i jämförelse med de 20-tal länder som har deltagit. Sverige ligger över genomsnittet för de deltagande länderna i läsning och räkning och högst när det gäller andelen med goda kunskaper i att lösa problem via IT/dator. Det pekar på att stora delar av den vuxna befolkningen i Sverige har de färdigheter som behövs för ett aktivt deltagande i samhället och på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Utbildningsdepartementet

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**

Statistikservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**

Statistics Service service, phone +46 8 506 948 01